

HIZTEGI BATUA

*tobera - triskatu***tobera****tobera-mustra****togoar** (herritarra)**toil 1** *Mustelus mustelus***toil 2** *batez ere Ipar.* izond. 'pisua, motela': *gorputza toil delarik, loa uxatzea zail da.***toildu**, **toil(du)**, **toiltzen**. *da/du* ad.**tok pisin** (hizkuntza)**toka 1** adlag. 'gizonezko bati hika'**toka 2** iz. 'jokoa'**tokamen** *Heg.:* *irabazietan bakoitzari dagokion tokamena.***tokatu**, **toka(tu)**, **tokatzen**. *Heg. da/zaio* ad. *Herr.***toketa** 'gizonezkoarekiko hitanoa'**tokhariera** (herritarra)**toki****-en tokian****tokian tokiko****tokitan:** *tokitan dabil!***tokitara:** *tokitara joan da!***tokialdaketa****tokialdatu**, **tokialda**, **tokialdatzen**. *da/du* ad.**tokika** adlag. 'han eta hemen'**tokikotasun****tokikotu**, **tokiko(tu)**, **tokikotzen**. *da* ad. 'bertakotu'**tokilabilaso** *Ipar.* 'aitonaren aitona, tokilaso'**tokilaso** *Ipar.***tokilo** *Ipar.* 'moldakaitza, jendetasunik gabea'**tokiotar** (herritarra)**tokiratu**, **tokira(tu)**, **tokiratzen**. *da/du* ad.tolare* e. **dolare****tolerante****tolerantzia****toles****tolesdun****tolesgabe****tolesgabeki****tolesgabetasun****tolesgarri****toleskeria****toleskor****tolestaile****tolestatu** h. **tolestu****tolestu**, **toles(tu)**, **tolesten**. *du* ad.**tolestura**

.tolet 'arraunei eusteko ziria'
tolostu* e. **folestu**
tomate *Lycopersicon esculentum*
tomismo
tomista
tomo *Sin.* **liburuki**
tona 1 'mila kilo'
tona 2 *Zub.* 'orbana'
tonatu, *tona(tu)*, *tonatzen*. *Zub. da/du* ad. 'orbandu, lohitu'
tonba *Ipar. Zah.* 'hilobia'
tonbola
tonelada* e. **tona 1**
tongatar (herritarra)
tongera (hizkuntza)
tontakeria
tonto 1 'ergela, zozoa'. 2 *Ipar.* 'motela'
tontoki
tontor
tontordun
tontorka 'gainezka': *bi saski handi tontorka beteak.*
tontortu, *tontor(tu)*, *tontortzen*. *du* ad.: *egurrez tontortutako gurdia; isatsa tontorturik.*
tontotasun
tontotu, *tonto(tu)*, *tontotzen*. *da/du* ad.
tontotzar
tonu
topa
     topa egin
topaleku
topatu, *topa(tu)*, *topatzen*. *du* ad.
topazio
tope 'talka'
topeka 1 adlag. 'talkaka'. 2 iz. 'talka': *ahari-topeka ikustera.*
topiko iz. eta izond.: *hizlari horrek topiko ugari erabiltzen du; gai topikoa.*
topina* e. **tupina**
topo
     topo egin
     topo eragin
     topoz topo
topografia
topografo
topologia
toponimia
toponimo
torax
toreatu, *torea*, *toreatzen*. *du* ad.
toreatzaile
tori
torloju
torlojugintza
tormenta *Ipar. Zah.* 1 'ekaitza'. 2 'tormentua'
tormentatu, *tormenta(tu)*, *tormentatzen*. *du* ad.
tormentu
tornado
tornu
torpedo
torrada: *inauterietan torradak jaten dira.*
torraka *Ipar.* 'igurtziz'

torratu, torra, torratzen. *Ipar. da/du ad.* 'igurtzi'

torre* e. **dorre**

torropilo *Ipar.* izond. 'potoloa': *mutiko torropiloa.*

torta *Ipar.* izond. 'motela': *pilota torta.*

tortika: *ehun urteko tortika zuen lapiko haren ipurdiak.*

tortikatu, tortika(tu), tortikatzen. *da/du ad.*

tortilla *Heg.* 'arrautzopila'

tortolos

tortolosetan

tortura

torturatu, tortura(tu), torturatzen. *du ad.*

torturatzaille

tortxa *Ipar.* 'zuzia'

toska: *toska edo lur zuriarekin portzelana egiteko.*

tosta 'txalupetako jarlekua'

tostarte

tostarteko

total 1 *Ipar.* 'laxoa, zabarra'. 2 'osoa, erabatekoa'

total egin *Gip. Herr.* 'mozkortu' (batez ere partizipio moduan erabilia): *total egin zegoen.*

totalitario

totalitarismo

totalkeria *Ipar.* 'laxokeria, zabarkeria'

total

total-motel

total-moteltasun

total-moteltsu adlag.

totaldu, total(du), toteltzen. *da/du ad.*

totalka

totalkeria

toteltasun

totem

toto 1 *Haur.* 'txakurra'. 2 'auzolanean-eta ari izan direnei eskaintzen zaien otordua'

totolo 1* e. **potolo**

totolo 2 'ergela'

totolotu, totolo(tu), totolotzen. *da/du ad.*

toxa 'tabakoa gordetzeko zorroa'

toxiko

toxikologia

toxikotasun

toxina

traba

traba egin

trabagarri

trabailarazi, trabailaraz, trabailarazten. *Ipar. Zah. du ad.*

trabailari *Ipar. Zah.*

trabailatu, trabaila, trabailatzen. *Ipar. Zah. du ad.*

trabailu *Ipar.*

trabatu, traba(tu), tratbatzen. *da/du ad.*

trabes 1 iz. 'apustua'

trabes 2 *Bizk.* adlag. h. **trebes**

trabeskatu, trabeska(tu), trabeskatzen. *du ad.* 'zeharkatu'

trabesti

trabuko *Heg.*

traditu, tradi, traditzen. *du ad. Zah.* 'saldu, saldukeria egin'

tradizio

tradizional

tradizionalismo

tradizionalista
tradiziozale
trafikari
trafikatu, trafika, trafikatzten. *du* ad.
trafikatzaille
trafiko (merkataritzakoa eta drogena)
tragatu, traga, tragatzen. *du* ad. 1 *Gip. Zah.* 'irentsi'. 2 *Bizk. Lgart.* 'hil (batez ere animaliak)'
tragaza 'gezia'
tragedia
tragiko
trago
 trahitu* e. **traditu**
traidore
traidorekeria
traila: *behia trailan hartuta etxera eraman du.*
trailer
traineru
traje *Heg.*
traka *Ipar.* 'itxura': *trakatik ageri da laboraria dela.*
trakea
trakeotomia
trakeskeria
trakeski
trakestu, trakets/trakestu, trakesten. *da/du* ad.
trakets
traktore
trakzio
tramana *Myliobatis aquila*
tramankulu
tranbia
trankart *Bizk.* 'iruzurra'
trankart egin *Bizk. g.er.*
trankil
trankildu, trankil(du), trankiltzen. *da/du* ad.
trankilki *Ipar.*
trankiltasun
tranpa
tranpal 'bi maila-sailen arteko zati laua'
transatlantiko
transformadore
transformatu, transforma, transformatzen. *da/du* ad. 'eraldatu, formaldatu'
transformazio
transformismo
transfusio
transistore
transkribatu, transkriba, transkribatzen. *du* ad.
transkripzio
translazio *Geom., Astr.*
transmisio
transmititu, transmiti, transmititzen. *du* ad.
trantsitu *Gip.* 'korridorea'
trantsizio
trantze *Heg. Herr.: heriotzako trantzea.*
trapezio
trapu
trapukeria
trapuketari 'piltzarketaria'

trasatlantiko* e. **transatlantiko**

traskil* e. **trauskil**

traste

trasteleku

trastero* e. **trasteleku**

tratabide

trataera

tratamendu

tratante *Heg.* h. **tratulari**

tratatu, trata, tratatzen. *du* ad.

tratu

tratuan

tratugile h. **tratulari**

tratulant *Ipar.* h. **tratulari**

tratulari

trauma

traumatiko

traumatismo

traumatizatu, traumatiza, traumatizatzen. *da/du* ad.

traumatologia

trauskil

trauskildu, trauskil(du), trauskiltzen. *da/du* ad.

trauskilkeria

traza 1 *Ipar.* 'azterna'. 2 *Herr.* 'itxura'

trazatu, traza(tu), trazatzen. *du* ad.

trebakuntza

trebarazi, trebaraz, trebarazten. *du* ad.

trebatu, treba, trebatzen. *da/du* ad.

trebe

trebekeria

trebeki

trebes adlag. 'zeharka'

trebeska

trebetasun

trebezia

trebukagarri *Ipar.*

trebukatu, trebuka, trebukatzen. *Ipar. da/du* ad. 'oztopatu, behaztopatu'

trebuku *batez ere Zub.*

trefla *Ipar.* h. **hirusta**

tregoa 'menia, su-etena, gudu-etena'

tregoharri* e. **trikuharri**

treineru* e. **traineru**

tremes

tren

tren(-)geltoki

tren laster

trenbide

trenkada *Ipar.* 'holtza, pareta mehea'

trenkarazi, trenkaraz, trenkarazten. *Ipar. du* ad.

trenkatu, trenka, trenkatzen. *Ipar. du* ad.

trenkatzaile

trenpatu *Ipar. g.er. du* ad. 'busti'

trenpu *Ipar.*

trenputxartu, trenputxar, trenputxartzen. *Ipar. da/du* ad. 'alditxartu'

trenzain

trepeta 'tramankulua, tresna'

trepetxu pl. 'lanabesak': *txabola bat trepetxuak gordetzeko.*

tresabi *Gip.* ‘ganbela, aska’
tresna
tresnagabetu, tresnagabe(tu), tresnagabetzen. *du ad.*
tresnatu, tresna(tu), tresnatzen. *du ad.* ‘tresnak ipini zamariari-eta’
tresnatzar
tresneria
tresor *Ipar. Zah.* (-r- bakunarekin) ‘altxorra’
tretza ‘arrantzurako soka amuduna’
triangelu
tribu
tribunal *g.g.er.* 1 ‘auzitegia’. 2 ‘epaimahaia’
triedro
trigonometria
trigonometriko
trikaldi *g.g.er.* ‘geldialdia’
trikatu, trika, trikatzen. *Ipar. Zah. g.g.er.* ‘gelditu’
trikatze
triki-traka adlag.: *triki-traka joan.*
trikimailu
trikimako *Bizk. pl.* ‘zurezko zangoak’
trikina *Trichinella spiralis*
trikinosi
trikiti
trikitilari
trikota *Ipar.* ‘jertsea’
trikotatu, trikota(tu), trikotatzen. *Ipar. du ad.*
trikotatzaille
triku *Erinaceus sp. Sin. kirikino, sagarro*
trikuharri
trikun-trakun egin *Ipar.* ‘(buhameek) ebatsi’
trilioi
trimindu, trimin, trimintzen. *Bizk. du ad.* ‘suntsitu, desegin, birrindu’
trineo* e. lera I
trinitate h. **hirutasun**
trinitatear (herritarra)
trinket
trinketlari
trinko
trinkotasun
trinkotu, trinko(tu), trinkotzen. *daldu ad.*
trintxa ‘zura lantzeko tresna’
trintxera *Heg. g.er.* ‘lubakia’
tripa
     tripa-handi
     tripako min
tripakada
tripaki
tripala ‘tripako mina’
tripaldi *Lgart.* ‘tripakada’
tripaundi *Heg. Lgart.*
tripazain
tripazainkeria
triperre *Lgart.* ‘ipurterrea’
tripoliar (herritarra)
tripontzi
tripot *Ipar. eta Naf.* ‘odolkia, odolostea’
tripotx ‘ardi-erriak’

triptiko

triptongo

triska 'jauzia, dantza'

triska egin

triskantza

'ri-kari

triskatu, triska(tu), triskatzen. *du* ad. 'apurtu, suntsitu'

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 1999ko abenduaren 17an onartua)